

Notat:

Tilstandsvurdering og målopfyldelse for Ålegræs og andre rodfæstede bundplanter

Eksempler på målinger og dybder i udvalgte Østdanske kystvande.

**Høringssvar til vandområdeplanerne 2021 – 2027 genbesøg
fra Landbrugspolitisk Forum v. foreningerne:**

VKST

Nordsjællands Landboforening

Østdansk Landboforening

Landøkonomisk Selskab

Juni 2025

Ålegræs: Høringssvar til vandområdeplanerne 2021 – 2027 genbesøg

INDSENDT AF

VKST f.m.b.a.

Fulbyvej 15, 4180 Sorø og

Agrovej 1, 4800 Nykøbing F.

☎ 7027 9000

✉ politik@vkst.dk

UDARBEJDET FOR

Landbrugspolitisk Forum

v. Østlige Øer f.m.b.a

Fulbyvej 15

4180 Sorø

Landbrugspolitisk Forum består af foreningerne VKST, Landøkonomisk Selskab, Østdansk Landboforening og Nordsjællands Landboforening. Foreningerne er alle hjemmehørende på Sjælland, Lolland og Falster og repræsenterer tilsammen 2.792 landmænd.

UDARBEJDET AF

Erhvervspolitisk afdeling, VKST

REDAKTØR

Ane Popp-Kristensen, Afdelingsleder

FORFATTERE

Jens Allan Kahr, Erhvervspolitisk konsulent

Erik Hansen Blegmand, Erhvervspolitisk konsulent

Tilstandsvurdering af Ålegræs og andre bundplanter i de danske kystvande.

Tilstanden i kystvandene er vurderet på baggrund af de EU-interkalibrerede biologiske kvalitetselementer fytoplankton (klorofyl), makroalger og angiospermer (rodfæstede bundplanter som ålegræs og vandaks) samt benthiske invertebrater (bundfauna). For kvalitetselementet makroalger og angiospermer er det delelementet angiospermer (rodfæstede bundplanter, Ålegræs oa.), der er anvendt ved klassificering af tilstanden.

For rodfæstede bundplanter anvendes G/M dybdegrænsen for hovedudbredelsen af de rodfæstede bundplanter som fx ålegræs og vandaks, svarende til 10 % dækning af bunden.

G/M Dybdegrænsen er bestemt ud fra historiske data om ålegræs' udbredelse om år 1900. De kystvande hvor der ikke foreligger data, er dybdegrænse modelberegnet. Dette sker på baggrund af kystvandstypen og lyssvækkelseskoefficienten (K_d). Se notat *Tilstandsvurdering og målopfyldelse for Ålegræs og andre rodfæstede bundplanter* der gennemgår Second opinions Internationale panels vurdering af modelberegningernes egnethed som tilstandsvurdering af Ålegræsudbredelsen.

Tilstanden af Ålegræs i de Østdanske Kystvande skal være mindst God Økologisk tilstand.

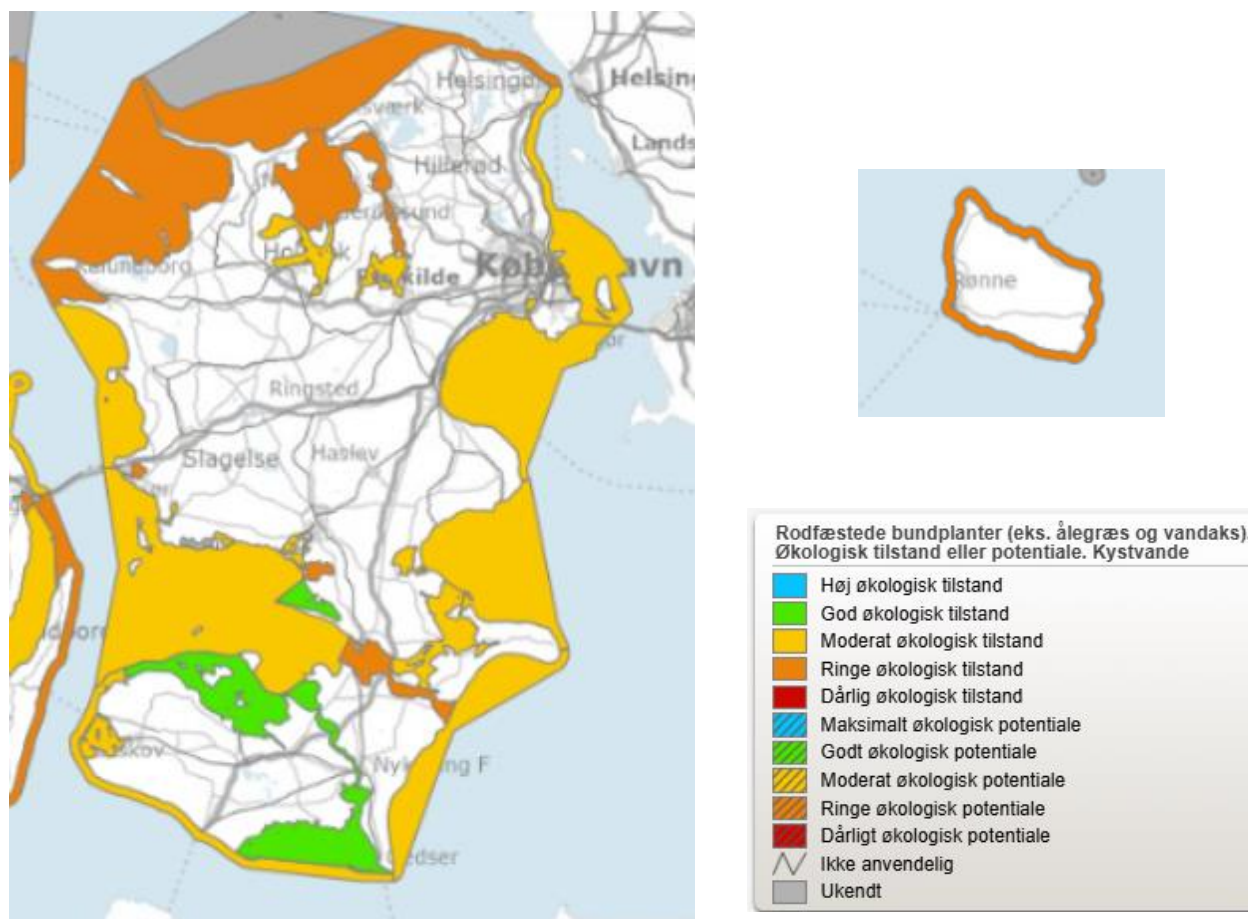

Fig 1. viser tilstanden i de østdanske kystvande. Kun Avnø Fjord, Smålandsfarvandet, Guldborgsund og Rødsand-bredningen har målopfyldelse på Ålegræs.

Udbredelsen af Ålegræs og andre bundplanter i de Østdanske kystvande.

Tilstandsvurderingen for ålegræs og andre rodfæstede bundplanter i et vandområde baseres på overvågningsresultater fra flere overvågningstransekt (overvågning langs en linje/dybde-gradient ud fra kysten, se figur 2) repræsenterende vandområdet.

Figur 2. Et transekt består af et hovedtransekt (grøn linje) og et "T-stykke" den sorte zig-zag linje. Hovedudbredelsen bestemmes som gennemsnittet af største dybde langs hovedtransektet med mindst 10%’s dækning og med flere tilsvarende observationer langs T-stykket (gule punkter).

For en række kystvande i Østdanmark, hvor der ikke er målopfyldelse og dybdegrænsen er modelberegnet, er hver enkelt transekt undersøgt for dybdeforhold og sammenholdt med G/M dybdegrænsekravet. Samtidigt er de enkelte kystvandes faktiske bunddybder fundet på offentligt tilgængelige søkort og sammenholdt med de faktiske dybder, der er opgjort i Rapporten *Referenceværdier og grænseværdier for ålegræsdybdegrænser til brug for vandområdeplanerne*. I de tilfælde hvor søkort ikke kan benyttes er den faktiske bunddybde forsøgt fundet i Natura2000 planer, tidligere Amts planer eller lignende.

LPF anerkender, at der til rapporten *Referenceværdier og grænseværdier for ålegræsdybdegrænser til brug for vandområdeplanerne* er benyttet de nyeste søkort, samt at det i rapporten er nævnt at der i enkelte kystvande vil være dybdeforhold, eks sejlrender, hvor der ikke kan vokse ålegræs og andre bundplanter. Men så meget desto mere er der, set i lyset af Second Opinions meget klare anbefalinger og kommentarer til at tilstandsvurdere Ålegræs på, grund til at gennemgå forholdene i kystvandene, transekterne og målingerne der er foretaget. Se notatet *Tilstandsvurdering og målopfyldelse for Ålegræs og andre rodfæstede bundplanter*

LPF erkender også at de Søkort vi benytter, ikke har samme nøjagtighed som brugt i *Referenceværdier og grænseværdier for ålegræsdybdegrænser til brug for vandområdeplanerne*, men vi mener, at de er gode nok til en overordnet diskussion af referenceværdier, G/M dybdegrænser og de faktiske dybdeforhold i de enkelte kystvandene.

Gennemgang af Kystvande

Roskilde fjord Indre

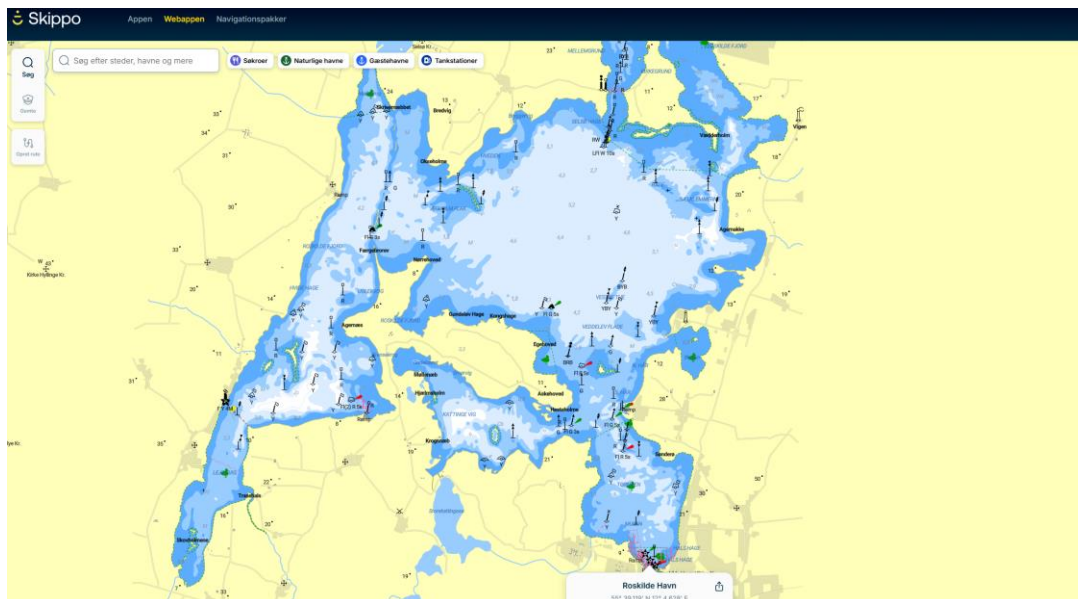
Modelberegnet referenceværdi 4,9 m

G/M Dybdekrav 3,6 m,

Faktisk dybde 15,3 m,

Transekt	Transekt Maksimal dybde m.
93220059	4,4
93220068	5,4
93220077	11,1
93220079	4,5
93220097	4,12
93220105	5,4
93220107	7,5

Søkort

Diskussion Roskilde Fjord indre:

Det er meget få steder, Kattevig og Lyndby Strand, at den faktiske dybde på 15,3 er tilstede. Roskilde Fjord Indre er et typisk lavvandet fjordområde, hvor langt hovedparten af fjorden har en dybde på under 5 m.

Umiddelbart virker den modelberegnete referenceværdi til at være i overensstemmelse med de faktisk forhold der karakteriserer fjorden. Og Roskilde Fjord Indre er et eksempel på at den modelberegnete referencedybde umiddelbart stemmer overens med fjordens naturlige bunddybde.

Transekterne når alle ud til en dybde der ligger under G/M dybden.

Basnæs fjord

Modelberegnet referenceværdi 5,6 m

G/M Dybdekrav 4,1 m

Faktis dybde 2,2 m

Transekt	Transekt Maksimal dybde m.
96220436	1,5
96220437	1,79
96220438	2,05

Grundet den måde man i strid med Vandrammedirektivet har fastsat at modelberegne referenceværdien med udgangspunkt i kystvandtyper og Lysgennemtrængning (Kd), ender man med på ingen måde at kunne opnå god økologisk tilstand ved at måle udbredelsen af Ålegræs.

Den faktiske dybde på 2,2 m svarer godt til den dybde man lokalt vurderer den faktiske dybde er. Det er ikke muligt at finde andre kilder til den faktiske bunddybde.

De valgte transekter har maksimal bunddybde **over** G/M dybdekravet. Mens den modelberegnete referencedybde ligger langt dybere end den faktiske.

Havde man fulgt det internationale panels anbefalinger om at trunkere G/M dybdekravet til den faktiske dybde, er det et problem, at transekterne IKKE når ud til den faktiske dybde. Selv ved fuld Ålegræs dækning i alle transekter vil gennemsnits udbredelsen kun være omkring 1,8 m.

Der aldrig blive målopfyldelse på det nuværende interkalibrerede biologiske kvalitetselement "udbredelsen af Angiosperme planter (bla. Ålegræs).

Præstø Fjord :

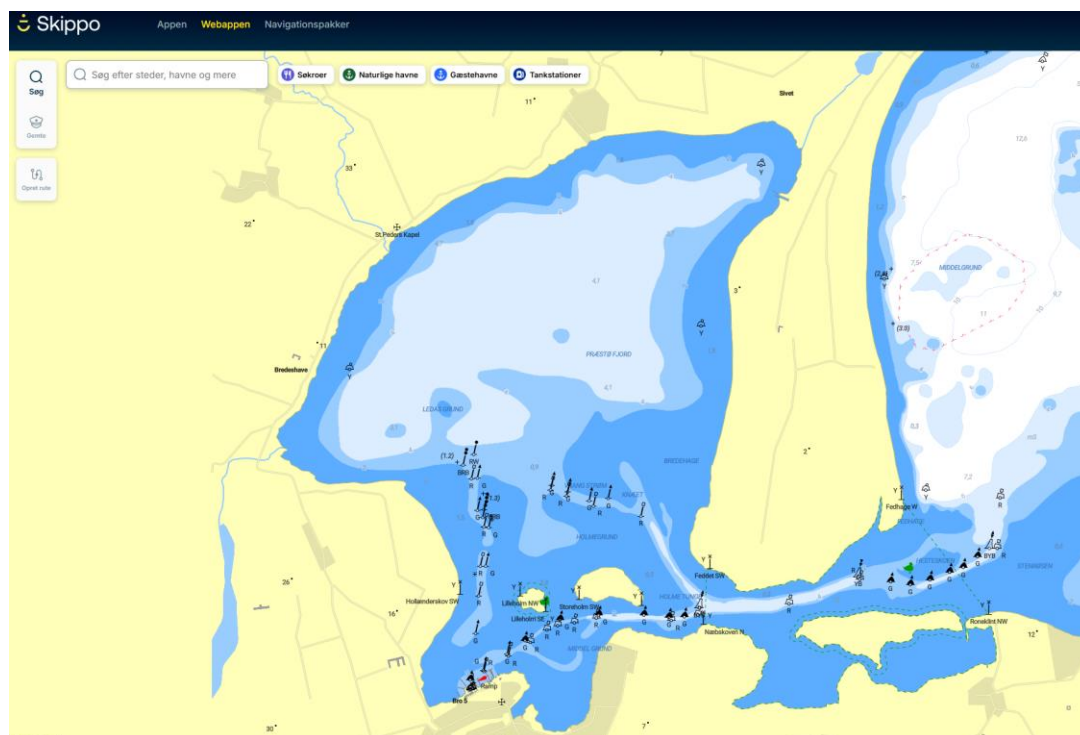
Modelberegnet referenceværdi 5,4

G/M Dybdekrav 4,0 m,

Faktiske dybde 7,0 m,

<i>Transekt</i>	<i>Transekt Maksimal dybde m.</i>
99350068	4,9
99350058	4,3
99350067	4,0
99350071	4,5

Søkort

Grundet den måde, man i strid med Vandrammedirektivet, har fastsat at modelberegne referenceværdien med udgangspunkt i kystvandtyper og Lysgennemtrængning (K_d), ender man med på ingen måde at kunne opnå god økologisk tilstand ved brugen af det biologiske kvalitetselement udbredelse af Ålegræs.

Den Faktiske dybde på 7,0 m kan ikke findes på søkortet, hvor den maksimale bunddybde, er på 5.9 m og kun findes i sejlrenden. Den maksimale naturlige bunddybde i Præstø Fjord på søkortet er omkring maksimalt 5,0 m, nordligst i den centrale del af noret.

Helt overordnet er Præstø Fjord kendetegnet ved at være lavvandet, hvor hovedparten af fjorden har en naturlig dybde på 4 m og derunder.

Havde man fulgt det internationale panels anbefalinger om at trunkere G/M dybdekravet til den maksimale dybde (5.0 m udenfor sejlrenden), er det et problem, at transekterne IKKE når ud til denne dybde. Selv ved fuld Ålegræs dækning i alle transekter vil gennemsnits udbredelsen kun være omkring 4,4 m.

Den modelberegnete referenceværdi 5,4 m ligger dybere end den maksimalt fundne bunddybde på søkortet 5,0 m. Det betyder at G/M dybdekravet (4,0 m) alt andet lige kommer til at ligge dybere end hvis det var den maksimale 5.0 m bunddybde på søkortet, der var valgt. Det ville have betydet at G/M dybdegrænsen ville være 3,7 m og dermed ville der være målopfyldelse. Vandplandata angiver at gennemsnitsdybden for ålegræs var på 3.9 m i perioden 2017 -2022.

Nakskov Fjord

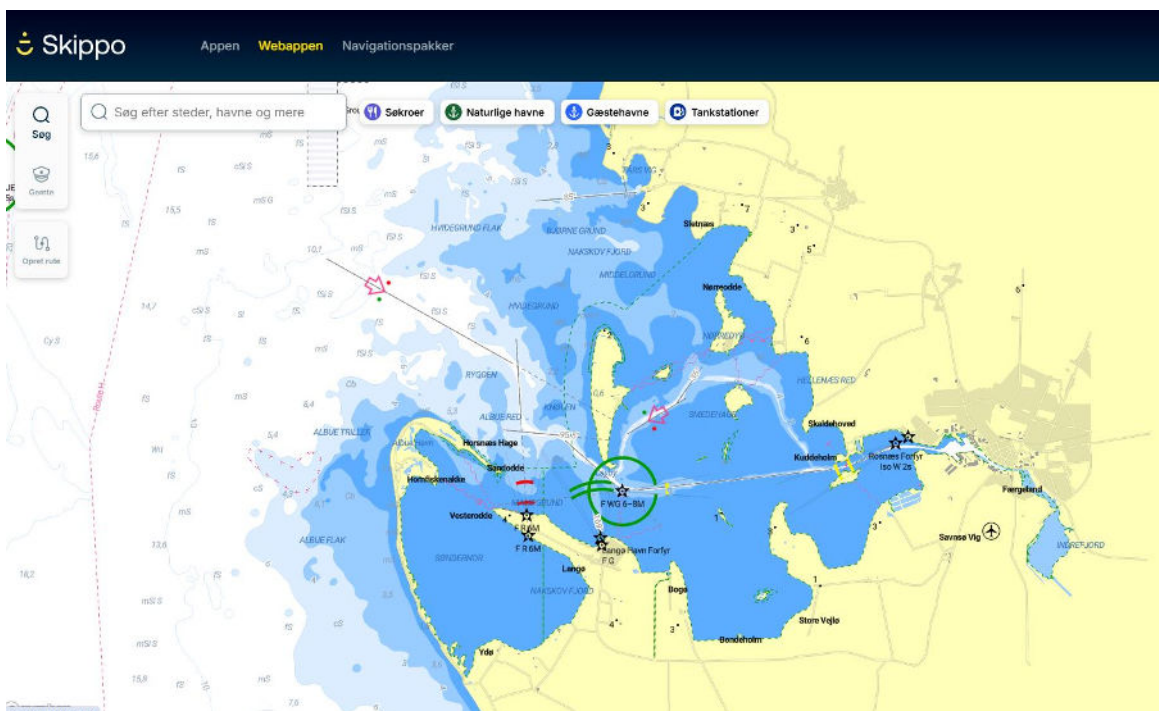
Modelberegnet referenceværdi 6,1

G/M DybdekraV 4,5 m,

Faktiske dybde 7,5 m,

Transekt	Transekt Maksimal dybde m.
96420191	7,0
96420183	8,0
96420187	8,8
96420186	4,4
96420172	8,7

Søkort

Diskussion

Søkort og enkelte GPS plot på transekterne i forhold til de dybder, der er målt på mellem 2017 og 2022, som fremgår af vandplandata.dk, tyder på at de dybeste målinger udelukkende sker i sejlrenderne i Nakskov Fjord.

Faktiske dybde på 7,5 m, kan på søkortet, kun findes i sejlrenderne hvor den maksimale bunddybde, er på 8,5 m. Den maksimale naturlige bunddybde i Nakskov Fjord, på søkortet, ligger på omkring 5 m, dog højere lige op til sejlrenden og i et mindre område ud mod Langelandsbæltet.

Helt overordnet er Nakskov Fjord kendetegnet ved at være lavvandet, hvor hovedparten af fjorden har en naturlig dybde på 4 m og derunder.

Referencedybden burde tage udgangspunkt i den maksimale dybde uden for sejlrenderne.

I og med, at den modelberegnete referenceværdi ligger dybere end den maksimalt fundne bunddybde på søkortet ca. 5,0 m (er svært at bestemme) betyder det at G/M dybdekravet (4,5 m) alt andet lige kommer til at ligge dybere end hvis det var den maksimale 5.0 m bunddybde på søkortet. der var valgt. Det ville have betydet, at G/M dybdegrænsen ville være 3,7 m og dermed ville der være målopfyldelse. Vandplandata angiver at gennemsnitsdybden for ålegræs var på 3.7 m i perioden 2017 -2022.

Grundet den måde, man i strid med Vandrammedirektivet, har fastsat at modelberegne referenceværdien med udgangspunkt i kystvandtyper og Lysgennemtrængning (K_d), ender man med at det i Nakskov Fjord bliver sværere at opnå god økologisk tilstand ved brugen af det biologiske kvalitetselement udbredelse af Ålegræs.